



**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

2. Refutatur præcedens sententia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

ultima actualitate constituntur tales entitates; sed gradus substantiae in ultima actualitate debita sibi constituntur per personalitatem, & substantiam completam; ergo substantia completa, & personalitas divina quatenus talis formalissime, & reduplicative est magna perfectio; sed quatenus talis est relatio formalissime; ergo relatio quatenus talis formalissime est formalissime perfectio; unde Caetanus 3. p. q. 3. art. 1. concedit, relationes divinas, vt substantes sunt, dicere perfectionem, etiam infinitam; nam D. Thomas etiam ibi id significat, nihilominus sentit Caetanum, relationes, vt relationes sunt, non dicere perfectionem.

56 Sed haec duo cohaerere non possunt, nam relationes divinae sunt substantes, non solum ratione essentiae, sed ex proprijs, & ideo in tribus personis tres sunt substantiae personales, quidquid autem personale est in divinis formalissime, & secundum quod ipsum, relativum est, quia secundum quod ipsum formalissime, & expresse ratione personalitatis una persona distinguitur ab alia realiter, quia una persona opponitur alteri realiter: sed neque datur distinctio realis, neque oppositio in divinis, nisi per relationes formaliter; in divinis enim omnia sunt unum, ubi non obviat relationis oppositio: ergo personalitas formaliter vt talis est relatio; sed personalitas quatenus talis est perfectio: ergo relatio quatenus relatio, & secundum propriam rationem est perfectio.

57 Unde necessario colligitur sicut dantur tres personalitates in divinis, & tres relationes realiter distinctae, ita dari tres perfectiones realiter distinctas in divinis, quod nullo modo potest negari secundum dicta; nam si personalitates, & relationes personales secundum proprium conceptum sunt perfectiones, & tales personalitates sunt tres realiter distinctae: ergo sunt tres perfectiones personales aut relativae realiter distinctae; quia quae sunt personalia, sunt propria, quae autem propria sunt multiplicatur in personis, quatenus talia sunt: ergo perfectiones personales, & relativae multiplicabuntur, quia perfectiones illae personales, quia relativae sunt, includunt oppositionem vt iam dixi, nam perfectio paternitatis consistit in hoc, quod subsistat in ordine ad Filium, & e contra in filiatione, quod subsistat in ordine ad patrem: sed oppositio in divinis causat distinctionem, & multiplicationem: ergo perfectiones relativae, & personales multiplicantur, & pluriificantur realiter, etiam si perfectio absoluta sit una, & non plures, & etiam si tales relationes solum distinguantur ratione a perfectione illa absoluta, quia distinctio rationis inter perfectionem relativam, seu personalem & essentialem, seu absolutam quatenus talis est, infert distinctionem realem inter relationes ipsas, quia relatio, & essentia distinguuntur ratione tanquam incommunicabiles, & communicabiles; sed eodem modo distinguuntur ratione inter se, ratio essentiae, & perfectio relationis: ergo eodem modo infertur pluriificatio, multiplicatio & distinctio realis inter perfectiones relativae quatenus tales sunt.

58 Et ideo sancti Patres plurali numero vtuntur, dum loquuntur de perfectionibus personalibus, vt significant aperte pluralitatem earum; nam Damascenus lib. 1. de fide, cap. 1. sic ait: Patrem, & Filium distinguunt perfectionibus personalibus.

R. P. Ildeph. de Peñafiel, Theol. Schol. Tom. I.

Pater autem Vasquez, aliter sentit, & ideo ait, 59 relationes divinas dicere perfectionem simpliciter divinae essentiae ratione distinctam ab omni perfectione, quam habet divinitas ex omnibus attributis absolutis, nihilominus tamen ait, hanc perfectionem in Deo tantum esse unam, nec multiplicari realiter in personis, vt autem haec conciliet inter se, advertit bonum dupliciter dici, primo quasi absolute, quod est perfectum, quia nihil ei deest, & hoc est bonum transcendentalis, cuius bonitas non est aliud, quam rei integritas, & non requirit distinctionem in re ab ipso bono, sed tantum rationis; alio modo dicitur bonum comparative quod alteri est convenientius, & sic bonitas consistit in convenientia unius ad aliud, requiritque distinctionem realem inter illos, vt bonitas realis sit, ideoque hoc bonum non necessario convertitur cum entis; ex quibus colligitur, relationes divinas pertinere ad perfectionem transcendentalem Dei, quia pertinent, inquit, ad integritatem Dei, non enim esset Deus integre constitutus in sua substantia, nisi haberet intra se tres relationes; illae tamen vnam tantum integritatem Dei constituunt, & ideo ex illis tantum confurgit una perfectio Dei absque compositione, quia illa integritas est per summam identitatem cum essentia.

SVBSECTIO II.

Refutatur praecedens sententia.

Pater Franciscus Suarez efficacissime hanc 60 sententiam P. Vazq. refellit; primo quidem, quia nullus sanctorum Patrum, aut Theologorum ita loquutus est, quod argumentum in hac praesertim materia validum est, praecipue vero contra adversarios, quia propter hoc solum, aut maxime nolunt admittere tres perfectiones relativae reales, quia Patres, vt ipsi aiunt, non sunt ita loquuti: secundo quia inde sequitur, Patrem per se sumptum non esse integre Deum; probatur sequela, quia tres relationes sunt de integritate Dei, & constituunt talem integritatem, & Pater non est tres relationes simul, nec tres relationes simul sunt de constitutione illius: ergo non est integer Deus, consequens autem est manifeste falsum; nam secundum fidem quaelibet persona est perfectus Deus, esse autem perfectum Deum, & esse integre Deum idem sunt, quia si integritas aliquomodo in Deo admitti debet, non est nisi perfectio eius, vt ipse P. Vasq. docet.

Virgeo amplius, quia negari non potest, quin 61 vnaquaeque persona suam habeat integritatem propriam, illo modo loquendi admissio, nam in primis vnaquaeque est integer Deus, vt dixi, quae integritas est communis: ergo vnaquaeque habet integritatem Dei; (sed haec non multiplicatur) praeterea vnaquaeque est integra persona, nec enim dici potest ex tribus personis integritatem divinae personae confingere, nec negari potest, quin vnaquaeque persona sit integrum suppositum multo magis, quam sit quaelibet persona creata, quia vnaquaeque persona divina quatenus talis completa est ultimo in esse personae, non enim persona divina potest esse incompleta, quia incomplementum dicitur imperfectio; unde vnaquaeque persona sicut habet proprium complementum, ita habet propriam integritatem personalem; haec autem integritas personalis eo ipso quod personalis

K k k k k 2 est,

est, multiplicatur in divinis personis, quod significavit aperte Damascenus lib. 1. de fide, cap. 10. dicens, non ex tribus imperfectis vnam compositam naturam compositam intelligamus; sed in tribus personis perfectis vnam simplicem substantiam super perfectam, & ante perfectam, Et c. 1. r. perfectas inquit, ipsi hypostases, personasque dicimus, ubi expresse, & clare significat, & vnamquamque personam secundum se spectatam perfectam esse, & integram, & non posse ex personis, quatenus distinctæ sunt, vel quod idem est ex relationibus, ut tales sunt, & oppositionem inter se habent, vnam perfectionem consurgere.

61 Et patet facile descendendo ad rationes quasi specificas illarum personarum, quia Pater est integer Pater, & sic de Filio, & Spiritu Sancto; aliàs si Pater non esset integer Pater, deficeret sine dubio illi aliquid, quod ad complementum, & integritatem talis personæ requireretur; v.g. homo cui deficit brachium, aut caput etiam si per potentiam Dei absolutam viveret, (ut narratur in historijs de D. Dionysio Areopagita, vivente, & movente se sine capite) non diceretur in genere integrali, aut in compositione integrali integer, & completus homo, licet essentialiter sit homo, sicut v.g. anima D. Petri non dicitur integer Petrus, quia deficit aliquid ad integritatem essentialem requisitam, v.g. corpus, & vni; si autem nihil deficiat Paulo ex ijs, quæ ad integritatem illius pertinent, sine dubio Paulus perfectus, & integer homo dicitur: sed Pater æternus ita omnia habet, quæ ad integritatem, complementum, & perfectionem propriam requiruntur ad constituendum Patrem perfectum, ut nihil ex illis deficiat: ergo Pater est inter, & complete Pater, & sic de cæteris personis; si igitur transcendentalis bonitas, & perfectio nihil aliud sit, quam rei integritas, sicut multiplicatur integritates personales, ita & bonitates, aut perfectiones transcendentales relativæ; neque refert, quod hæ tres integritates personales in vna essentiali identificentur, quia non propterea confunduntur; sed inter se manent realiter distinctæ: si ergo multiplicationi illarum rerum, & entitatum relativarum non obstat, quod in vna entitate absoluta identificentur, eum obstat multiplicacioni integritatum, seu bonitatum personarum quod in vna essentiali identificentur. Nam sicut ex tribus relationibus, seu personalitatibus, licet identificentur cum essentia, non consurgit vna relatio, aut personalitas; ita similiter propter talem identificationem non resultabit vna personalis, aut relativa perfectio: sed potius sicut non obstante identificacione cum essentia manent tres relationes realiter distinctæ, & vnaquæque est integra, & completa relatio, ita similiter talis identitas non potest esse ratio, ut resultet ex tribus perfectionibus relativis vna perfectio relativa; sed potius adhuc stante tali identitate cum essentia manent tres perfectiones relativæ, & vnaquæque est integra & completa perfectio relativa distincta ab alia, quia vnaquæque persona ad propriam integritatem non indiget alia persona; quocirca si velimus illo vocabulo integritatis uti, dicere possumus ex tribus personis consurgere integritatem Trinitatis, vel melius consurgere integrum numerum personarum, non vero integritatem Dei, nec vnam integritatem personalem, quia non sola Trinitas, sed quælibet etiam persona est integer Deus, & vnaquæque est integra in esse

personæ; v.g. ex tribus Angelis resultat integer numerus ternarius, & nihilominus unusquisque Angelus est integer in ratione Angeli: ergo similiter licet tres relationes, & tres personæ constituent integrum numerum ternarium, nihilominus vnaquæque relatio, & persona propterea distinguitur ab alia est integra, & completa in esse personæ, & relationis, ac proinde vnaquæque persona sub ratione personæ, & quatenus relativa persona est, erit perfecta formaliter, ac proinde relatio, ut relatio est, dicit perfectionem; sed dantur tres relationes, ergo tres perfectiones.

Dices, ideo contingere casum positum in An. 61 gelis, quia illæ bonitates sunt partiales, & non vniuntur per identitatem; sed per vniorem, quod aliter contingit in tribus relationibus divinis.

Sed contra; nam hinc solum fit relativitas integritates personarum divinarum non esse partiales, quod est verissimum, non tamen esse distinctas, & totales in suo ordine, scilicet in ratione personali, imo Damascenus loco citato inde probat ex duabus divinis personis, ut distinctæ sunt, non posse vnam aliquam perfectionem componi, quia vnaquæque est per se, & totaliter subsistens: habet ergo vnaquæque suam totalitatem, integritatem, & perfectionem.

Et præterea licet in Trinitate non sit pars compositionis, nec pars quantitatis continua, tamen seclusa omni imperfectione, invenitur ibi quasi pars numeri, eo scilicet modo, quo numerus consideratur, ut quoddam totum, & unitas ut eius pars: ergo licet integritas personalis in se totalis sit, ut ita dicam, potest esse quasi partialis comparata ad numerum, seu multitudinem: ergo hoc non obstat, quominus illæ perfectiones relativæ, & personales plures sint realiter inter se distinctæ.

Tandem declaratur hæc difficultas, quia si relationes sunt de integritate Dei, inquiri an hæc integritas dicat in Deo vnam aliquam perfectionem simplicem vel compositam? hoc posterius non dicitur, cum sit contra simplicitatem Dei, & ideo dixit Damascenus ubi supra, perfectas hypostases, personasque dicimus, ut nullam divinam naturam compositionem dicamus. Si vero dicatur prius, inquiri rursus, an illa perfectio sit absoluta, vel relativa: nihil enim est in Deo, quod sub altero istorum membrorum non comprehendatur, ut constat ex doctrina omnium Patrum, & Theologorum, probata in Concilio Florentino; si ergo illa perfectio est absoluta, non potest formaliter includere tres relationes, aut ex illis integrari, quia omne absolutum commune est, relationes autem non sunt communes, multo vero minus dici potest respectiva, quia omnis perfectio relativa habet oppositionem cum alia, & ideo non potest simplex relativa perfectio ex relationibus oppositis integrari: ergo nulla intelligi potest in Deo vna, & simplex perfectio, vel integritas, quæ ex tribus relationibus consurgat.

Dices, perfectionem illam, quæ integritas Dei dicitur, nec absolutam tantum, nec tantum relativam esse; sed comprehendere utramque.

Sed hæc evasio non satisfacit; sed confundit omnia, ut difficultatem effugere videatur, quia hic non agimus de essentiali perfectione Dei: sed de personali, & de illa, quam relationes divine nostro modo intelligendi addunt ultra perfectionem essentiali, quam esse ratione distinctam ab essentiali

Quæst. VIII. Vtrum relatio sit modus, &c. 823

essentiali perfectione etiam auctores, cum quibus disputamus, supponunt: illa ergo perfectio ex solis relationibus, ut sic consurgit: ergo relatio tantum debet concipi, & non mixta, & præterea licet demus esse simul absolutam, & respectivam, cum includat in se tres relationes realiter distinctas, non potest habere unitatem perfectionis, nisi per modum collectionis, & numeri, esto non sit per modum compositionis. Probatur assumptum, quia in illa perfectione includitur verus transcendentalis numerus rerum; ex numero autem rerum distinctarum, ut tales sunt non conficitur unum, nisi vel compositione, vel collectione, vel omnino per accidens; dico autem ut tales sunt, quia personæ divinæ ut sunt unum in essentia, non uniuntur in perfectione personali, sed in essentiali tantum. Absurdum autem videtur dicere, integritatem Dei ut sic collectivam esse, & non omnino simplicem, & indivisam. Accedit tandem quod illa integritas dicitur esse perfectio simpliciter simplex: unde sequitur, cuilibet personæ divinæ sigillatim sumptæ deesse aliquam perfectionem simpliciter simplicem, quia nulla earum habet illam integritatem: nulla ergo illarum erit summe perfecta.

69 Tandem videtur, quia multiplicato gradu inferiori, debet multiplicari gradus superior: sed in tribus relationibus multiplicatur realiter ratio relativa, quæ est inferior respectu entis ut sic: ergo multiplicatur in talibus relationibus ratio entis ut sic; sed non potest multiplicari gradus entis, quin multiplicetur attributum illius: atqui attributum entis est bonitas: ergo in tribus relationibus multiplicatur bonitas, ac proinde tres relationes erunt tres bonitates, & perfectiones.

QVÆSTIO VIII.

Vtrum relatio sit modus, vel res.

SECTIO I.

Sententia adversaria ponitur, & probatur.

1 **H**æc questio maxime difficilis ab aliquibus iudicatur, & ideo longissime de illa agunt; nos autem brevissime tractabimus difficultatem illius, quia ex supradictis, & postea dicendis facile colligitur explicatio illius, circa quam est prima sententia asserens, relationem prædicamentalem nequaquam esse modum, sed potius rem simpliciter, eo modo, quo quantitas, & qualitas est res; eam tenet Sanchez in *dialectica* lib. 5. quæst. 38. 2. conclusione, probat suam sententiam.

2 Primo auctoritate Divi Thomæ p. 1. q. 28. art. 2. ad 2. ubi sic dicitur: ad secundum dicendum quod sicut in rebus creatis in illo quod dicitur relative, non solum est invenire respectum ad alterum, sed etiam aliquid absolutum, ita in Deo; sed tamen aliter, & aliter; nam id quod invenitur in creatura præter id quod continetur sub significatione nominis relativi est alia res, in Deo autem non est alia res, sed una, & eadem, ubi Divus Thomas dicit quod relativum, & absolutum sunt alia, & alia

res: ergo dicit quod sunt realiter distincta ut res distinguitur à re.

Secundo istæ relationes creatæ sunt accidentia essentialiter, quia ponuntur in prædicamento relationis, quod est prædicamentum accidentium relativorum, sed proprium accidentium est inesse: ergo hæc accidentia relativa in sunt substantiis: ergo realiter tanquam res à re ab illis distinguuntur. Probatur consequentia, quia in esse accidentis, seu in existentia accidentis realiter distinguitur ab existentia substantiæ, ut patet in Sacramento Eucharistiæ, ubi manent accidentia in sua existentia, & non manet existentia substantiæ vlllo modo.

Tertio essentia relationis est distincta ab essentia fundamenti: ergo inherencia accidentis relativi est distincta ab inherencia actuali accidentis absoluti, quia essentia correspondet existentia, ut potentia proprio actui, & sicut potentia sunt distinctæ, & actus: ergo distinguuntur tanquam res à re; siquidem habent proprias essentias, & existentias realiter distinctas.

SECTIO II.

Nostri sententia ostenditur.

Conclusio: relatio creatæ est modus, & non res absolute. Hæc est communis inter Doctores, & expressa sententia Divi Thomæ pluribus suis Doctrinæ locis, ubi relationem modum asserit esse.

6 Probatur primo, quia modus, ut modus nullam habet potentialitatem respectu sui effectus formalis, & res potest habere saltem per potentiam Dei absolutam potentialitatem respectu illius, quia res v.g. quantitas in Eucharistia separatur ab omni subiecto, unde nullum tribuit effectum actu, sed solum in potentia: sed relatio nullam habet potentialitatem in reddendo suum effectum formalem adhuc Divinitus: ergo relatio ut relatio non est res, sed modus. Maior latissime probata manet in *metaphys.* disp. 1. præq. quæst. ult. concl. 2. & *disp. de subst.* quæst. vtrum illa sit modus, vel res. Minor sic probatur quia relatio est habitudo, seu respectus unius ad aliud essentialiter: ergo essentialiter petit ut sit inter unum, & alterum, ita ut nullo modo possit nec esse, nec intelligi sine uno, & altero inter quæ sit, (quod adeo verum est, ut omnino impossibile iudicetur, omnibusque etiam adversariis dari paternitatem actua-lem in generante possibilem respectu possibili termini, quia necessario petit relatio actualis fundamentum actuale, & terminum actuale) sed alterum est terminus extrinsecus ad quem terminatur relatio, unum autem est fundamentum illius: sed fundamentum relationis est in quo intrinsece est relatio, & quod intrinsece afficit illa: ergo relatio actu existens non potest adhuc Divinitus esse sine actuali afficientia intrinseca unius extremi, quod est fundamentum: atqui impossibile est quod actu afficiat aliqua forma subiectum, sine eo quod actu tribuat suum effectum formalem: ergo impossibile est, ut relatio actu existens tribuat in potentia effectum formalem; sed necessario adhuc Divinitus actu illud tribuit, actuque constituit relatum ad terminum, & non in potentia, nam res non constituitur apta referri per relationem ut sic,

K k k k 3 sed